

20. Вирста А. Лист до М. Антоновича від 8 квітня 1958, Нью-Йорк, автограф / А. Вирста // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
21. Вирста А. Лист до М. Антоновича від 2 серпня 1959 року, Париж, автограф / А. Вирста // Архів М. Антоновича. – 2 арк.
22. Витвицький В. Українська музична сьогочасність / Василь Витвицький // Василь Витвицький. Музикознавчі праці. Публіцистика; упоряд., перекл, вступ Любомир Лехник. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2003. – С. 103–109.
23. Витвицький В. Українська музична публіцистика / Василь Витвицький // Там само. – С. 164–168.
24. Витвицький В. Трагічна помилка / Василь Витвицький // Там само. – С. 278–279.
25. Витвицький В. Ювілей без фанфар / Василь Витвицький // Там само. – С. 276–277.
26. Витвицький В. Лист до М. Антоновича від 20 лютого 1947 року, Кауфбойрен, автограф / Василь Витвицький // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
27. Витвицький В. Лист до М. Антоновича від 14 лютого 1958 року, Детройт, авторизований машинопис / Василь Витвицький // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
28. Животко Аркадій. Нездійшені пляни видання українських часописів / А.Животко. УВАН, Серія: Книгознавство. Бібліологічні Вісті I – Ч. 2. – Авгсбург, 1949.
29. Зінкевич О. Музикознавство та державна ідеологія: досвід, втрати, проблеми / О. Зінкевич // Українське музикознавство. – Вип. 28. – Київ : Музична Україна, 1998. – С. 64–73.
30. Лисько З. Лист до М. Антоновича від 2 січня 1958, Мюнхен, авторизований машинопис / З.Лисько // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
31. Лисько З. Лист до М. Антоновича від 20 січня 1958 року, Мюнхен, авторизований машинопис / З.Лисько // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
32. Лисько З. Лист до М. Антоновича від 29 грудня 1958 року, Мюнхен, авторизований машинопис / З.Лисько // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
33. Лисько З. Лист до М. Антоновича від 17 грудня 1964 року, Нью Йорк, автограф / З.Лисько // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
34. Лисько З. Лист до М. Антоновича від 16 липня 1966, Механік віл, автограф / З.Лисько // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
35. Лисько З. Лист до М. Антоновича від 10 вересня 1968, Нью-Йорк, авторизований машинопис / З.Лисько // Архів М. Антоновича. – 1 арк.
36. Ржевська М. Категорія національного та процеси самоствердження і самопізнання української музичної культури (перша третина ХХ століття) / М. Ржевська // Українське музикознавство. – Вип. 28. – Київ : Музична Україна, 1998. – С. 80–90.
37. Самчук Улас. Планета Ді-Пі. – Вінніпер, 1979.
38. Шевельов Ю. Лист до А. Вирсти від 9 березня 1960 року, Нью Йорк, авторизований машинопис / Ю.Шевельов // Архів М. Антоновича. – 1 арк.

На основани неізнестных матеріалов, в частности, переписки Мирослава Антоновича, Зиновия Лиска, Василя Витвицького, Аристыда Вирсты, исследуется попытка возобновления издания музыкального журнала в украинской эмиграции в 40–50 гг. ХХ в.

Ключевые слова: украинская диаспора, музыкальная периодика, украинские музыковеды.

On the basis of unknown materials, including correspondence of Myroslav Antonovych, Zynoviy Lysko, Vasyl Vytvytskyi and Arystyd Vyrsta an attempt to restore music magazine on the Ukrainian emigration in the 1940th – 1950th has been researched.

Key words: Ukrainian diaspora, musical periodicals, Ukrainian musicologists.

УДК 78.07 : 534.85 : 314.743

Ганна Карась

МУЗИЧНА ШЕВЧЕНКІАНА УКРАЇНСЬКОЇ ЗАХІДНОЇ ДІАСПОРИ У ЗВУКОЗАПИСАХ

У статті на основі різноманітних джерел (звукозаписів, каталогів, статей) здійснено огляд музичної шевченкіани української західної діаспори у звукозаписах впродовж ХХ ст. Виокремлено зарубіжні фірми звукозапису, постаті композиторів, виконавців (солістів, хорових колективів, бандуристів) діаспори, які були причетні до творення музичної шевченкіани.

© Карась Г., 2014.

Ключові слова: дискографія, звукозапис, діаспора, Т. Шевченко, музичні твори, виконавці.

Дискографія та фонозаписи української музики належать до маловивчених галузей музикознавства, а тому праці колекціонера-дискографа та дослідника Степана Максимюка (США) з історії українського звукозапису та дискографії, як і колекція зібраних ним унікальних записів є неповторним феноменом [9]. Писали і впорядковували зарубіжну українську дискографію в еміграції – П. Маценко, А. Рудницький, Р. Савицький-мол., Т. Терен-Юсь-ків, в Україні – С. Павлишин, В. Дутчак, І. Червінський. Опис дискографії співаків С. Крушельницької, М. Менцинського, І. Маланюк, Й. Гошуляка, композиторів М. Гайворонського, А. Гнатишина, «Візантійського хору» М. Антоновича, бандуристів Г. Китастого, В. Луціва, В. Мішалова, капели бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройта (США) міститься в каталогах американських звукозаписуючих фірм [16; 17], української фірми «Arka» (Нью-Йорк) [22], каталозі грамофонних платівок першої половини ХХ ст. з фондів Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові [7], каталозі мистецько-творчої спадщини В. Луціва [10], дослідженнях зарубіжних дослідників [14; 18; 21; 23], у книгах та статтях про діячів музичної культури діаспори [2; 5], нашої монографії [6]. Каталог платівок до грамофонів, які можна було замовити і придбати, друкувала на своїх шпальтах у 1930-х рр. газета «Українське слово» (Буенос-Айрес, Аргентина). Газета «Свобода» (США) постійно інформувала про нові звукозаписи та можливість їх придбання.

Чільне місце у цьому масиві звукозаписів займала музична Шевченкіана, вперше описана С. Максимюком [8]. З часу написання статті пройшло чверть століття, дискографія музичної Шевченкіани поповнилася новими зразками. Готуючись до відзначення 200-ліття від дня народження Тараса Шевченка, актуальним бачиться огляд музичної Шевченкіани української діаспори впродовж ХХ ст., що і складає основну мету нашої розвідки. Виходячи із неї, необхідно вирішити наступні завдання: виявити джерела музичної Шевченкіани діаспори (звукозаписи); каталоги та дискографію проблеми; на цій основі здійснити огляд звукозаписів музичної Шевченкіани української діаспори.

Найбільш поширеними формами звукозапису є записи на платівках, магнітофонних стрічках, компакт дисках, на фільмових та відео стрічках. Музична Шевченкіана представлена практично на всіх носіях звукозапису від часу його появи на початку ХХ ст. Є сотні позицій (від звичайних і довгограйних платівок до сучасних CD, DVD) запису музичних творів на тексти Т. Шевченка, скомпонованих українськими композиторами материко-вої та діаспорної України (М. Лисенко, М. Вербицький, О. Нижанківський, Я. Степовий, Д. Січинський, В. Заремба, К. Стеценко, М. Леонтович, М. Волошин, Б. Лятошинський, С. Людкевич, М. Колесса, А. Кос-Ана-тольський, А. Штогаренко, І. Шамо; О. Кошиць, М. Фоменко, В. Грудин, О. Бобикевич, В. Овчаренко М. Кузан) і виконаних хоровими колективами, солістами-вокалістами, капелами бандуристів діаспори. До масштабних творів, звукозапис яких здійснено, належить ораторія «Неофіти» М. Кузана (Франція) [6, с. 528–532; 29].

У короткограйний період звукозаписи здійснювалися фірмами «Columbia», «Victor», «Odeon / Okeah», «Asch», «Edison», «Emerson», «Brunswick», «Sonart» (США). З початку 1950-х років ініціативу у звукозаписній діяльності перебрав на себе комерційні українські крамниці, зокрема книгарні. Ініціаторами в цій справі були Мирон Сурмач – власник книгарні «Сурма» у Нью-Йорку; Я. Пастушенко й Роман Поритко – власники крамниці «Арка» (теж у Нью-Йорку) та Василь Ільчишин – власник крамниці «Хвилі Дністра» у Клівленді. Кінець 1940-х приніс революцію в звукозаписну індустрію: зникли короткограйні платівки, фірмою «Columbia» введено у 1948 р. довгограйні диски, і до початку 1960-х вийшло вже чимало довгограйних моно-платівок, декілька стерео-дисків. З початку 1980-х при записі платівок та аудіокасет почали застосовувати комп'ютерну, т. зв. цифрову (digital) техніку, яка ще більше розширила динамічні можливості та чистоту звуку. Технічний формат аудіокасети, що виник більше 30-ти років тому, зберіг популярність як варіант довгограйних платівок або як випуск паралельно з компакт-дисками. Зважаючи на те, що платівки були надзвичайно популярними у середовищі українських емігрантів, і виготовлялися до десятків тисяч копій, їхнє значення у культурно-виховному і пропагандистському аспектах важко переоцінити. Велика збірка звукозаписів американського колекціонера Дж. Бергера, яка була основою для досліджень С. Максимюка, зберігається в бібліотеці Конгресу США, де впорядковуються каталоги звукозапису різних країн світу. Вагомими серед них є і українські зразки. Як встановив колекціонер, перший звукозапис пісні «Нащо мені чорні брови» у виконанні сопрано П. Гаврильцевої-Хмари, який зберігається в бібліотеці Конгресу США, було здійснено у Петербурзі фірмою «Berliners

Gramophone» (1900) напередодні відзначення сорокової річниці з дня смерті Шевченка [8, с. 61]. Саме цей запис і започатковує українську музичну Шевченківську дискографію. С. Максимюку вдалося зібрати біля двохсот назв записів пісень на слова Т. Шевченка на платівках швидкістю від 74 до 82 об./хв. за період 1900–1965 років, зроблених акустичним і електричним методом.

На початку ХХ ст. до справи запису творів на слова Т. Шевченка долучаються відомі співаки – тенор Модест Менцинський (Стокгольм, Берлін, «Gramophone»), баси Олександр Носалевич та Олександр Нижанківський (обидва – Відень, «Pathé»). Серед грамзаписів записів видатного українського співака М. Менцинського – солоспіви М. Лисенка на слова Т. Шевченка: «Дума», «Мені однаково», «Гетьмани, гетьмани» (Стокгольм, 1910, записав Франц Хампе), «Минають дні, минають ночі», «Ой Дніпре, мій Дніпре» (Берлін, 1911, записав Фред В. Гальсберг), «Ой одна я, одна», «Якби мені, мамо, намисто» («Pathé», Відень) [11]. Важливо, що частина цих записів відтворена на сучасному CD, випущеному в Австрії [30].

Серед співаків діаспори, які записували твори на слова Т. Шевченка були Р. Любінецький («Columbia»), Д. Медовий («Columbia», 1920-ті рр.), Г. Шандровський («Okeh», 1926), О. Сашко («Victor», 1927), М. Машир («Okeh», 1927), І. Кремер («Brunswick», 1927), Т. Свистун («Columbia», 1931), В. Дилов («Columbia», 1926, 1927), С. Королишин-Цимбаліст («RCA Victor CS», 1936, 1938), Т. Терен-Юськів («Surma»), Н. Андрусів («Arka», N.Y), М. Голинський («Musa», Канада, 1947) [24], П. Черняк («Arka», Канада), О. Хлебич («RCA Victor», Аргентина), М. Мінський («Interkor», Штуттгарт), І. Маланюк («Хвилі Дністра», CD). Орест Руснак записав на фірмі «Хвилі Дністра» (Клівленд США) солоспіви «Минули літа молодії» (муз. О. Нижанківського; CD 1A і CD 1B, 1953 р.), «І золотої й дорогої» (муз. Д. Січинського; CD 2A і CD 2B, 1954–1955), «Дума» (муз. О. Бобикевича; Канада, фірма «Privat Record» – P R 1588–1589, 1953 р.).

Відомий канадський співак Йосип Гошуляк, добре розуміючи важливість фонографічної спадщини для історії українського вокального мистецтва, здійснює ряд записів, в т. ч. три довгограйні платівки випускає за власні заощаджені кошти. Це : «Йосип Гошуляк – українська класика» («Тебе я в пісні бачу, рідний краю»), ч. 1, під акомпанемент відомого піаніста Лео Баркіна, видана з нагоди 100-ліття державності Канади та 75-річчя українського поселення в Канаді (1968, фірма «RCA Victor»); «Басові арії та монолози» в супроводі Канадського симфонічного оркестру під орудою диригента Ернесто Барбіні (1975, фірма «But Records Inc.» у США і Канаді), «Taras Shevchenko. The Great Bard in Song. Ukrainian Classics II, Josyp Hoshuliak – Bass; Tetiana Tkachenko – Pianist» (1982) присвячена 1500-річчю Києва [26;28;31], дві аудіокасети (1994), п'ять компакт-дисків (1999).

Всі три вищеназвані платівки є цінними для українського мистецтва, про що свідчить і їх оформлення. Передовсім, кожна з платівок співака містила короткий нарис про його творчий шлях, відомості про авторів виконуваних композицій, що відповідало стандартам звукозапису в Канаді, а головне – тексти були викладені трьома мовами (українською, англійською та французькою). Тримовність текстів дає змогу популяризувати українську культуру у світі. Це своєрідна частина історії української музики в життєписах її класиків. Відмітною рисою фонографічних записів Й. Гошуляка є те, що співак відкривав зарубіжному слухачеві українські імена М. Лисенка, С. Людкевича, Д. Січинського, К. Стеценка, В. Барвінського, М. Гайворонського, О. Бобикевича, Л. Ревуцького, А. Кос-Анатольського, М. Вериківського, М. Фоменка. Значний тираж платівок, а також їх часте транслявання в канадських радіопередачах у програмах «SFRB», «Gilmurs Albums of CBS» є свідченням їх популярності та визнання у світі.

Всі записи Й. Гошуляка були високо оцінені не лише українською [20], але й англомовною критикою. Цінним у другій платівці є виконання монологу «Чернець» українського композитора М. Вериківського. У рецензії Василь Витвицький підкреслював: «Нашому співакові належить признання за те, що добув цей твір з забуття і дав змогу запізнатися з ним ширшим колам наших і не наших слухачів» [2, с.350], а в листі до співака писав: «Це вперше довелося мені почути цікавий і вартісний твір» [3, с.259]. Монолог є складним для виконання, тому вимагає від виконавця не тільки доброго володіння голосом, але й глибокого розуміння історичної і літературної вартості твору. Власне, Й. Гошуляк зумів утілити у своєму виконанні весь задум автора. Відомий український бандурист Григорій Китастих так оцінював цей запис: «Ваша праця як вокаліста, як інтерпретатора належить до високої класи музичної культури <...> Слухаючи твір Вериківського, я не міг стримати своїх сліз. Я був під впливом великої сили мистецтва...» [3, с. 551]. Третя платівка популяризує творчість Тараса Шевченка серед чужинців. На титульній сторінці подаються інформаційні відомості про поета. На

думку І. Лисенка, вона є єдиним повним записом на тексти Кобзаря в історії української дискографії [3, с. 550]. Після прослуховування платівки Д. Робертсон зазначав: «Я можу сміло заявити <...>, коли б я не народився шотландцем, то тоді я обов'язково був би українцем», «в тих піснях є трохи меланхолії і суму <...> однак ця риса стає сильним додатком до драматичності і навіть містичності в Гошуляковому голосі» [3, с. 161, 162]. Всі записи співака випущені також на компакт-дисках і є цінним доробком в українській фонографічній спадщині. Поєднані за змістом, стилем вони розкривають світові не лише багатство голосу співака, але й мають історичну цінність у галузі теоретичного музикознавства та української музичної й художньої літератури. До 200-літнього ювілею Й. Гошуляк випустив альбом «У поклін Кобзареві» із трьох CD, де записано більше тридцяти солоспівів та арій на слова Т. Шевченка [27]. Вони представляють широку жанрово-стильову палітру творів українських композиторів (М. Лисенка, К. Стеценка, Я. Степового, С. Людкевича, Д. Січинського, Л. Ревуцького, В. Барвінського, А. Кос-Анатольського, М. Вериківського, М. Фоменка, О. Бобикевича, Ф. Глушка) та російського композитора С. Рахманінова.

До українських хорів, які спричинилися до звукозапису творів Т. Шевченка, були: хор «Ліра» («Columbia», 1928), ім. М. Лисенка (Джерсі Сіті, дир. А. Гела, «Columbia», 1928), Український національний хор («Victor», 1927), хор «Україна» (дир. Н. Городовенко, UNO, Канада), хори під кер. І. Сайка («Syrena», Польща), «Візантійський хор» (Утрехт, Нідерланди, дир. М. Антонович, «Десса», США), Хор церкви св. Варвари (Відень, дир. А. Гнатишин – альбом «І мертвим і живим (Рим, 1979) [25] та багато інших.

Найбільш активно в усіх видах звукозапису, починаючи з 1950-х рр., є Українська капела бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройта. У її доробку численні грамплатівки, аудіокасети, CD, DVD, відеокасети, значна частина з яких представлена на веб-сторінці капели в Інтернет [1]. Вагомою складовою цих записів капели є музична Шевченкіана. Перші два альбоми записів були здійснені під керівництвом Г. Китастого (ED-CC-537; 540). У 1951 р. капела під керівництвом Володимира Божи́ка записує на фірмі «RCA Victor Studios» у Монреалі (Канада) альбом із шести платівок «Українська капела бандуристів», у 1955 році у США капела випускає альбом із десяти платівок «Українська капела бандуристів під мистецьким проводом Григорія Китастого і Володимира Божи́ка». Це записи виступів капели із концертних залів у США та Канаді впродовж 1950–1955 років. Пізніше капели випускає ряд платівок (1975, 1991, Торонто), CD (1994, 1997). На них записані: «Встає хмара» (муз. В. Ємця), «Гайдамацька пісня» (муз. К. Стеценка), «Рече та стогне Дніпр широкий» (муз. Г. Китастого) – 1983; «Заповіт» (муз. Г. Хоткевича), «Граї, кобзарю» (муз. Г. Китастого) «Встає хмара» (муз. В. Ємця), «Гайдамацька пісня» (муз. К. Стеценка) – 1991; «Сонце гріє» (аранж. П. Потепенка), «Закувала та сива зозуля» з драми Т. Шевченка «Назар Стодоля» (муз. П. Ніщинського); «Граї, кобзарю» (муз. Г. Китастого), «Встає хмара» (муз. В. Ємця), «Гайдамацька пісня» (муз. К. Стеценка) – 1994. На сучасних аудіо та компакт дисках під керівництвом Олега Махля записано такі твори Т. Шевченка: «Чорна хмара з-за лиману» (муз. А. Кизими), «Рече та стогне Дніпр широкий» (муз. Г. Китастого) – альбом «Братство» (Brotherhood); «Встає хмара» (муз. В. Ємця) – альбом «1659»; сюїта «Гамалія» (муз. М. Лисенка), «Рече та стогне Дніпр широкий» (муз. Г. Китастого) – альбом «Вауда»; «Граї, кобзарю» (муз. Г. Китастого) – альбом «European Tour 2003»; «Граї, кобзарю» (муз. Г. Китастого), «Встає хмара» (муз. В. Ємця), «Гайдамацька пісня» (муз. К. Стеценка) – альбом «Black Sea Tour, Ukraine (1994)»; «Заповіт» (муз. Г. Хоткевича), «Граї, кобзарю» (муз. Г. Китастого) – альбом «Again With You, My Ukraine» (1991); «Встає хмара» (муз. В. Ємця), «Гайдамацька пісня» (муз. К. Стеценка), «Рече та стогне Дніпр широкий» (муз. Г. Китастого), «Граї, кобзарю» (муз. Г. Китастого) – альбом «UBC Concert Tour 1983»; «Граї, кобзарю» (муз. Г. Китастого), «Встає хмара» (муз. В. Ємця), «Гайдамацька пісня» (муз. К. Стеценка) – альбом «Black Sea Tour, Ukraine (1994). Серед солістів-бандуристів музичну Шевченкіану записували Михайло Телі́га («Syrena», Польща), Ольга Герасименко-Олійник (аудіокасети, США, 1990), Віктор Мішалов (США, Канада) [4].

Значно активізувався процес запису творів на слова Т. Шевченка напередодні відзначення його ювілеїв (1961–1964 рр.) Останнім часом під егідою Товариства української опери в Канаді реалізується новий проект «The Ukrainian Art Song Project» [13; 15]. Відомий британський співак бас-баритон Павло Гунька планує записати понад 300 вокальних творів – класичних скарбів пісенної творчості українських композиторів М. Лисенка, К. Стеценка, Я. Степового, Б. Лятошинського, Ю. Мейтуса та ін. Перші записи вже реалізуються. Це 124 солоспіви М. Лисенка на шести CD дисках, 55

солоспівів Я. Степового на двох CD дисках, 42 солоспіви К. Стеценка на двох CD дисках. Важливе місце серед них займають твори на слова Т. Шевченка.

Отже, як свідчить аналіз виявлених джерел, музична Шевченкіана в діаспорі представлена практично на всіх носіях звукозапису від часу його появи на початку ХХ ст. до сучасних технологій. Звукозаписи сотень музичних творів (вокальних та хорових) на слова Т. Шевченка у виконанні провідних співаків, хорових колективів, капел бандуристів та окремих солістів-бандуристів, засвідчують не тільки велику повагу до слова великого поета, але й презентацію української музичної культури у світовому культурному просторі засобами високомистецького виконання кращих зразків її музично-поетичної спадщини.

1. Веб-сторінка Капели бандуристів ім. Т. Шевченка (Детройт, США) [Електронний ресурс]. Доступно за адресою : <http://www.bandura.org>.
2. Витвицький В. Нова платівка Йосипа Гошуляка / В. Витвицький // Витвицький В. Музикознавчі праці : публіцистика [упор. Л. Лехник]. – Львів, 2003. – С. 350–351.
3. Гошуляк Й. Й свого не цурайтесь : спогади, листування, матеріали / Й. Гошуляк. – Львів : Каменярь, 1995. – 590 с.
4. Дутчак В. Пошук синтезу традицій і новацій української бандури в творчій діяльності Віктора Мішалова / В. Дутчак // Мистецтвознавчі записки : зб. наук. праць. – Вип. 11. – К.: Міленіум, 2007. – С. 170–177.
5. Збірник на пошану Григорія Китастого у 70-річчя з дня народження / упор. і ред. Якова Гурського. – Нью-Йорк : УВАН у США, музикологічна секція, 1980. – С. 288–289.
6. Карась Г. Музична культура української діаспори у світовому часопросторі ХХ століття : монографія / Г. Карась. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2012. – 1164 с.
7. Каталог грамофонних платівок першої половини ХХ ст. з фондів Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові / муз.-мемор. музей С. Крушельницької у Львові; упор. Д. Білавич, І. Криворучка. – Л. : Гердан Графіка, 2007. – 120 с.
8. Максимюк С. Дискографія Шевченіани / С. Максимюк // Сучасність. – 1990, ч. 3 (347). – С. 60–73.
9. Максимюк С. З історії українського звукозапису та дискографії / наук. ред. Р. Савицький, Ю. Ясіновський / С. Максимюк. – Львів ; Вашингтон : Вид-во Українського католицького університету, 2003. – 287 с.
10. Мистецько-творча спадщина почесного громадянина м. Надвірної, співака і бандуриста Володимира Луціва : каталог / укл. Т. Гавриленко, О. Струтинська. – Надвірна, 2004. – 138 с. [Культурно-мистецький фонд ім. В. Луціва].
11. Савицький Р.-син. Дискографія Модеста Менцинського / Роман Савицький-мол. // Модест Менцинський. Спогади. Матеріали. Листування / авт.-упоряд. М. Головащенко. – К. : Рада, 1995. – С. 240–243.
12. Савицький Р.-мол. Музика Лисенка на канадському компакт-диску / Роман Савицький-мол. // Musica humana : зб. ст. кафедри музичної україністики, ч.1 / відпов. ред. Ю. Ясіновський [= Наук. зб. ЛДМА ім. М. Лисенка, 8; Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, серія : Історія української музики, 10]. – Львів, 2003. – С. 327–328.
13. Сайт Павла Гуньки (Канада) «Musica Leopoldis» [Електронний ресурс]. Доступно за адресою : <http://www.musicaeopolis.com/>.
14. A Catalogue of Vocal Recordings the Russian Catalogues of The Gramophone Company Limited Obshchestvo Grammofon с OGR. OTV. 1899–1915 by John R. Bennett. – The OAKWOOD PRESS, 1977. – 220 p.
15. Mykola Lysenko. The Art Songs – The Ukrainian Art Song Project [Електронний ресурс]. Доступно за адресою : <http://www.youtube.com/watch?v=XmSc416QU9w>.
16. Numerical Catalogue of COLUMBIA double Disc Records «E» Series TWELVE –Inch TEN-INCE. Containing all selectoins up to and including september, 1919. – New York : COLUMBIA Graphophone Company : Woolworth Bulding. – 144 p.
17. Numerical Catalogue of COLUMBIA ten and twelve-ince double disc. Foreign language Records. Containing all selectoins up to and including december, 1925. – New York City : COLUMBIA Graphophone Company. – 131 p.
18. Robert Bauer. The New Catalogue of Historic Records, 1898–1908 / Robert Bauer. London, 1947. – P. 265.
19. Sawycky R. Alexander Myshuha and his recording / R. Sawycky // The Ukrainian Weekly. – Jersey Siti, 1982. – 16, 23 may. – No.20,21. – P.7, 10; 7, 15ю
20. Sawycky R. Yosyp Hoshuliak: on the record / R. Sawycky // The Ukrainian Weekly. – Jersey Siti, 1982. – 24 october. – No.43. – P. 5.
21. Spottswood Richard K. Ethnic Music on Records. A Discography of Commercial Ethnic Recordings Produced in United States 1894 to 1942. – Los Angeles : Folklore and Methology Center University of California, 1983. – 110 p.
22. Ukrainian records Arka New York. Найновіший каталог українських платівок. – Нью-Йорк, б.р. – 68 с.
23. Vertical-cut Cylinders and Discs. A Catalogue of all «Hill -&- Dale» recordings of serious worth Made and issued between 1897–1932 circa by Victor Girard and Harold M. Barnes. – London : British Institute of Recorded Sound, 1971.

24. Золоті голоси України. Присвячується 150-й річниці від дня народження Олександра Мишуги. Олександр Мишуга. Соломія Крушельницька. Михайло Голинський. Модест Менцинський. CD (Україна, ЛОДТРК ; Гал рекардс, 2003).
25. «І мертвим і живим» українські пісні на поезії Т. Шевченка. (5 обробок, 2 оригінальні композиції А. Гнатишина). Хор церкви св. Варвари у Відні під керівництвом проф. Андрія Гнатишина. Солоісти. Видав. Укр. відділ Ватиканського радіо, Рим, 1979.
26. Йосип Гошуляк. Басові арії та монологи в супроводі Канадського симфонічного оркестру під орудою диригента Ернесто Барбіні (1975, фірма But Records Inc. у США і Канаді).
27. Йосип Гошуляк «У поклоні Кобзареві : До 200-річчя Тараса Шевченка. Альбом із трьох CD.
28. Йосип Гошуляк – українська клясика (Тебе я в пісні бачу, рідний краю). ч.1. Супровід відомого піаніста Лео Баркіна, видана з нагоди 100-ліття державності Канади та 75-річчя українського поселення в Канаді (1968, фірма RCA Victor).
29. «Неофіти». Ораторія М. Кузана на вірші Т. Шевченка. Заслужена капели України «Трембіта» і Оркестр штабу Західного оперативного командування. CD. Серія «Духовна музика України». Ювілейний випуск 10.
30. Lebendige Vergangenheit. Modest Menzinsky (1875–1935) CD LC 00992 MONO 89199 Ausro Mechana Historic Recordings (P) 1999 AAD (Recorded 1910, 1911, Gramophone).
31. Taras Shevchenko. The Great Bard in Song. Ukrainian Classics II, Josyp Hoshuliak – Bass; Tetiana Tkachenko – Pianist (1982), присвячена 1500-річчю Києва.

В статтє на основе разнообразных источников (звукозаписей, каталогов, статей) осуществлен анализ музыкальной шевченкианы украинской западной диаспоры в звукозаписях XX в. Определены зарубежные фирмы звукозаписи, личности композиторов, исполнителей (солистов, хоровых коллективов, бандуристов) диаспоры, которые создавали музыкальную шевченкиану.

Ключевые слова: дискография, звукозапись, диаспора, Т. Шевченко, музыкальные произведения, исполнители.

The article deals with the survey of musical Shevchenkiana of the Ukrainian Western Diaspora during the 20th century based on various sources (phonograms, catalogues, articles). The author enumerates foreign record companies, composers and diaspora performers (leading singers, bandura-players) that contributed greatly to the formation of musical Shevchenkiana.

Key words: discography, sound recording, diaspora, T. Shevchenko, piece of music, performers.

УДК 371.621 : 371.214.114

Людмила Обух

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗАХІДНОЇ ДІАСПОРИ : ПОСІБНИКИ ТА ПІДРУЧНИКИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНИХ МУЗИЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

У статті вперше актуалізується питання методичного забезпечення навчального процесу в українському зарубіжжі, як необхідного елемента проукраїнського виховання. Здійснюється характеристика та аналіз підручників та посібників із спеціальних музичних предметів, що використовувались в українській західній діаспорі.

Ключові слова: культурно-освітня діяльність, навчально-методичне забезпечення, українська західна діаспора, навчальний процес, музична освіта.

Вагоме значення для збереження національних культурних традицій мала культурно-освітня діяльність української еміграції у західній діаспорі, де музична освіта займала важливе місце. Невід'ємною складовою якісної музичної освіти в діаспорі мала слугувати добра навчально-методична база, забезпечення якої було першоосновою праці українських музикологів-емігрантів.

Загальна характеристика музично-освітніх процесів у середовищі українців західної діаспори подана у монографії Г. Карась [8]; українську теоретичну думку міжвоєнного періоду в Західній Європі висвітлює дисертація О. Мартиненко [14]. Характеристику навчально-методичних видань окремих діячів українського західного зарубіжжя подають О. Залеський [7] та Н. Кашкадамова [9], В. Дутчак [4].